

(דף לג ע"ב).

**אָמַר רַבִּי חֵינּוּא בְּתִיב, עוֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכַחוּ.**  
**מֵאֵי עוֹשֶׂה אֶרֶץ** (בְּכַחוּ. עֲשָׂה אֶרֶץ מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלֵּא עוֹשֶׂה וְדָאֵי  
 תְּדִיר וּמִתְּקוּן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵאֵי אֶרֶץ) דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
 לְעֵילָא. בְּכַחוּ דָּא צְדִיק. מִכִּין תִּבְל בְּחֻכְמָתוֹ. תִּבְל  
 דָּא אֶרֶץ דְּלִתְתָּא. בְּחֻכְמָתוֹ דָּא צַדִּיק דְּכִתִּיב וְהוּא  
 יִשְׁפּוּט תִּבְל בְּצַדִּיק. עוֹשֶׂה אֶרֶץ דָּא קִדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּא מִתְּקִין אֲרַעָא וּמִתְּקִין אֲרַחוּי. וּבְמָה.  
 בְּכַחוּ בְּדַקְאֲמָרוֹ.

**רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֵית  
 קוּטְרִי דְּאַתְוּוֹן תְּרִין וְעֶשְׂרִין קְטִירִין בְּחָדָא.  
 תְּרִין אֲתוּוֹן דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית וְדַסְלִיק נְחִית וְדַנְחִית  
 סְלִיק. וְסִימָן דָּא (יִשְׁעִיה מַח) א"ךְ ב"ךְ א"ל.**

**רַבִּי יוֹסִי אָמַר טִיפְסָא דְשִׁיקְלָא בְּאַמְצַעִיתָא קִימָא.**

### לשון הקודש

שְׂמֵתְקִין אֶרֶץ וּמִתְּקִין דְּרַבִּיהּ, וּבְמָה?  
 בְּכַחַ, כְּפִי שְׂאֲמָרוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּאוֹתִיּוֹת חֻקּוֹת שֶׁל  
 רַבִּי אֶלְעָזָר יֵשׁ קְטִירֵי הָאוֹתִיּוֹת עֶשְׂרִים  
 וּשְׁתַּיִם קְטִירִים בְּאַחַד. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, זוֹ  
 עוֹלָה וְזוֹ יוֹרְדָתָהּ, וְשְׁעוֹלָה יוֹרְדָתָהּ וְשִׁיּוֹרְדָתָהּ  
 עוֹלָה. וְסִימָן זֶה – (יִשְׁעִיה מַח) א"ךְ ב"ךְ א"ל.  
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַלְשׁוֹן שֶׁל מְשַׁקֵּל עוֹמֵד  
 בְּאַמְצַע, וְסִימָן – (וִיקָא ט) בְּמָדָה

**אָמַר רַבִּי חֵינּוּא, בְּתוּב (יְרִמְיָה י ונא) עֲשָׂה  
 אֶרֶץ בְּכַחוּ. מַה זֶה עֲשָׂה אֶרֶץ? וּבְכַחוּ?  
 עֲשָׂה אֶרֶץ צְרִיךְ לְהִיטוּ אֵלֵּא עוֹשֶׂה וְדָאֵי תְּמִיד,  
 וּמִתְּקוּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָאֶרֶץ הִזוּ זֶה  
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה. בְּכַחוּ – זֶה  
 צְדִיק. מִכִּין תִּבְל בְּחֻכְמָתוֹ. תִּבְל – זֶה  
 אֶרֶץ שְׁלֵמָה. בְּחֻכְמָתוֹ – זֶה צַדִּיק,  
 שְׂכֵתוֹב (תְּהִלִּים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תִּבְל בְּצַדִּיק.  
 עֲשָׂה אֶרֶץ – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא**

וּמִיָּמֵן (ויקרא יט) בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל וְגו'. מִשְׁקַל לִישׁוֹן  
 דְּקִיּוּמָא בְּאִמְצָעֵיתָא. וְרָזָא דָּא (שמות ל) שְׁקַל הַקֹּדֶשׁ  
 כְּתִיב. וּמֵאֲזֵנִים בֵּיה קִיּוּמֵן וְאֶתְקַלוּ. מָאן מֵאֲזֵנִים  
 בְּמָה דְאֵת אָמַר, (ויקרא יט) מֵאֲזֵנֵי צְדָק. וּכְלָהוּ קִיּוּמֵן  
 בְּמִשְׁקַל בְּשְׁקַל הַקֹּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשְׁקַל  
 הַקֹּדֶשׁ דָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּתִיב, (תהלים לג) בְּדָבָר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ  
 וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צְבָאָם. בְּדָבָר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ.  
 אֲלֵיּן שְׁמִיָּא דְלִתְתָּא דְאֶתְעֵבִידוּ בְּדָבָר שָׁמַיִם  
 דְּלַעֲיִלָּא. בְּרוּחַ. דְּאֶפִּיק קָלָא עַד דְּמִטֵּי לְתַהוּא נְהָר  
 דְּנָגִיד וְנָפִיק וְלֹא פָּסְקִין מִיּוּמֵי לְעֵלְמִין. וּבְרוּחַ פִּיּו  
 כָּל צְבָאָם. כְּלָהוּ תַתָּאי קִיּוּמֵן בְּרוּחַ דְּאִיתּוּ דְּכַר.

מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע  
 הָאָרֶץ. מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיּוֹתָיו. (תהלים קד)

### לשון הקודש

שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צְבָאָם. בְּדָבָר  
 ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ - אֵלּוּ שָׁמַיִם שְׁלֵמָה  
 שְׁנַעֲשׂוּ בְּדָבָר שָׁמַיִם שְׁלֵמָה. בְּרוּחַ -  
 שְׁהוּצִיא קוֹל עַד שְׁהִגִּיעַ לְאוֹתוֹ נְהָר  
 שְׁשׁוּפַע וַיּוּצֵא וְלֹא פּוֹסְקִים מִיּוּמֵי  
 לְעוֹלָמִים. וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צְבָאָם - כָּל  
 הַתְּחַתּוֹנִים עוֹמְדִים בְּרוּחַ שְׁהוּא זְכַר.

(שם קד) מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרֵי

בְּמִשְׁקַל וְגו'. מִשְׁקַל - לְשׁוֹן שְׁעוּמַד  
 בְּאִמְצָע. וְזֶה סוּד (שמות ל) שְׁקַל הַקֹּדֶשׁ  
 כְּתוּב. וּמֵאֲזֵנִים עוֹמְדִים בּוּ וְנִשְׁקָלוּ.  
 אִיזָה מֵאֲזֵנִים? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ויקרא יט)  
 מֵאֲזֵנֵי צְדָק, וּכְלָם עוֹמְדִים בְּמִשְׁקַל  
 בְּשְׁקַל הַקֹּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשְׁקַל  
 הַקֹּדֶשׁ - זֶה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים לג) בְּדָבָר ה'

מֵאֵן עֲלִיּוֹתָיו בְּדִקְאֻמָּרָן. דְּכַתִּיב, (תהלים קד) הַמְקַרֵּה  
בַּמִּים עֲלִיּוֹתָיו. מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ. וְזֶה  
דֶּהֱהוּא נֶהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק לְתַתָּא הָדָא הוּא דְכַתִּיב  
עוֹשֶׂה פְּרֵי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ וְגו' וְהָא אֶתְמַר:

יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ. יְהִי  
מְאֹרֶת חֶסֶד. רַבִּי חֲזַקְיָה אֹמֵר מְאֹרֶת  
דְּשִׁרְיָא בֵּיה תְקַפָּא דְדִינָא. קִילְטָא דְדִינָא. רַבִּי  
יוֹסִי אָמַר יְהִי מְאֹרֶת לְתַתָּא אִיהִי סִיחָרָא דְבַה  
תְּלִיא אֶסְכְּרָה לְרַבִּי עֲלֵמָא. וּבַה תְּלִיא מְאֹרֶת.  
בְּגִין דְּאִיהִי נְהוּרָא זוּטְרָא מִכָּל נְהוּרִין. וְזַמְנִין  
דְּאֶתְחַשְׁבָּא וְלֹא מְקַבְּלָא נְהוּרָא.

בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא רַקִּיעָא דְאִיהוּ כְּלָלָא  
דְּכָלְהוּ. בְּגִין דְּנָטִיל כָּל נְהוּרִין וְהוּא נְהוּר

### לשון הקודש

אומר, מארת ששורים בו תקף הדין,  
קלוטת הדין. רבי יוסי אמר, יהי מארת  
- למטה. היא הלכנה שבה תלויה  
אסכרה לתינוקות העולם, ובה תלוי  
מארת, בגלל שהיא מאור קטן מכל  
המאורות, ולפעמים שנהשבת ולא  
מקבלת אור.

בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם - זהו רקיע שהוא  
כללות של כלם, בגלל שנוטל כל

מעשיך תשבע הארץ. משקה הרים  
מעליותיו, מה זה עליותיו? כמו  
שאמרנו, שכתוב (שם) המקרה במים  
עליותיו. מפרי מעשיך תשבע הארץ -  
סוד של אותו נהר ששופע ויוצא למטה.  
זהו שכתוב עשה פרי אשר זרעו בו וגו',  
והרי נתבאר.

יהי מארת ברקיע השמים להאיר על  
הארץ. יהי מארת, חסד. רבי חזקיה

לְהֵאֵי נְהוֹרָא דְלֹא נְתָרָא (וְהִיא תְלִיא בֵּיהּ בְּגִין דְּאִתְדַבֵּק בָּהּ תְּהוּא

מְאָרָה וּבֵיהּ תְלִין לְתַמָּא כּל אֲנִין וְיִינִין אֲחֲרֵינִין בְּגִין זְעִירוּ דְנְהוֹרָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְאָפִיק (נ"א וְאָפִילוּ) הֵאֵי רְקִיעָא דְלֹא  
נְהִיר. וְקָרִינֵן לִיהּ מַלְכוּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל  
וְאָרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם אִיהוּ (דְנְהִיר) הֵאֵי רְקִיעַ. בְּגִינֵי  
כֶּךָ יְהִי מְאָרַת חֶסֶד ו'. מְאִי טַעְמָא דְהָא בְּלֹא וְא"ו  
מוֹתָא הוּא בְּעֵלְמָא.

יְהִי מְאָרַת כְּלָא בֵּיהּ תְלִיא לְאֲכַלְלָא לִילִית  
בְּעֵלְמָא. כְּתִיב, (איוב ג) קָטַן וְגָדוֹל שָׁם הוּא.  
וּכְתִיב, (ישעיה לג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר יִי לָנוּ. וְעַל  
דָּא כְּתִיב, (ישעיה לד) אֵךְ שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמְצָאָהּ  
לָהּ מְנוּחָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר יְהִי מְאָרַת. אֲסַפְּקִלְרִיאָה דְלֹא  
נְתָרָא מִנְרָמָה. אֶלָּא עַל יְדָא דְנְהוֹרִין עֲלָאִין

### לשון הקודש

כֶּךָ יְהִי מְאָרַת חֶסֶד ו'. מֶה הַטַּעַם? שְׂוֵה  
כְּלִי וְא"ו מְוֹת הוּא בְּעוֹלָם.  
יְהִי מְאָרַת – הַכֹּל תְּלוּי בּוּ לְהַכְלִיל  
לִילִית בְּעוֹלָם. כְּתוּב (איוב א) קָטַן וְגָדוֹל שָׁם  
הוּא. וּכְתוּב (ישעיה לג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר ה'ִ  
לָנוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב (שם לד) אֵךְ שָׁם הִרְגִיעָה  
לִילִית וּמְצָאָהּ לָהּ מְנוּחָה.  
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יְהִי מְאָרַת –

הַמְּאֹרֹת, וְהוּא מְאִיר לְמְאֹר הַזֶּה שְׂאִינוּ  
מְאִיר וְהִיא תְלוּיָהּ בּוּ בְּגִלל שְׂנֵדְבָקָה בָּהּ אוֹתָהּ  
מְאָרָה, וְבוּ תְלוּיִים לְמַסָּה כֹּל אוֹתָם מִיָּנִים אַחֲרֵים  
בְּגִלל הַקְּמִנַת הָאוֹרוֹ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהוֹצִיא [וְאָפִילוּ] אֶת  
הַרְקִיעַ הַזֶּה שְׂלֹא מְאִיר. וְקוֹרְאִים לוֹ  
מַלְכוּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָרֶץ הַחַיִּים.  
הַשָּׁמַיִם הוּא וְשְׂמֵאִירוֹ הַרְקִיעַ הַזֶּה, מִשּׁוּם

דְּנִתְרִין לָהּ פַּעֲשֵׁשִׁיתָא דְּלִקְטָא נְהוּרָא דְּנִתְהִיר. כְּתִיב,  
 (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן  
 דָּא אֲסַפְקִלְרִיָּא דְּלֵא נִתְהָרָא. הַבְּרִית אֲסַפְקִלְרִיָּא  
 דְּנִתְהָרָא. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא הִיא מְאֹרֹת. אֲרוֹן תִּיבוּתָא  
 לְאַעֲלָא בְּגוּיָה תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. הַבְּרִית דָּא שְׂמִשָּׂא  
 דְּנִתְהִיר לָהּ. וְאִתְּהִי בְּרִית בְּהַדְּיָה אֲרוֹן הַבְּרִית דִּינִקָּא.  
 אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הַבְּרִית דְּאִתְּהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

וּבְגִין דְּהֵאֵי אֲרוֹן אִתְּהוּ אֲדוֹן. בְּגִין שְׂמִשָּׂא דְּנִתְהִיר  
 לָהּ וְנִתְהִיר לְכָל עֲלָמָא. הֲכִי אֲתִקְרִי (דף טז ע"א)  
 וּמִנֵּיהּ נִקְטָא שְׂמָא. וְאֲתִקְרִי הֵאֵי אֲרוֹן אֲדוֹן בְּרִיָּא  
 דְּאֵלִיָּהּ דְּלִ"ת נו"ן יו"ד. כְּמָה דְּאֲמַרְיָנוּ צְדִיק וְצַדִּיק  
 כִּף אֲדוֹן אֲדִנִי דָּא בְּדָא תְּלִיין.

תָּא חַיִּי, כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בְּבְרִית קַיִמִין דְּאִתְּהוּ (שְׂמִשָּׂא  
 דְּקִמְרָנוּ וְדָא) רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דְּרִשִׁימִין בֵּיהּ וּגְלִיפִין

### לשון הקודש

יחד עם ארון הברית נוקא. ארון כל  
 הארץ - הברית שהוא ארון כל הארץ.  
 ומשום שהארון הזה הוא ארון, בגלל  
 השמש שמאירה לה ומאירה לכל העולם  
 כך נקראת, וממנו לקחה את השם.  
 ונקרא הארון הזה ארון בסוד של אל"ף  
 דל"ת נו"ן יו"ד. כמו שאמרנו צדיק וצדיק,  
 כך ארון אדנ"י זה בזה תלויים.  
 בא ראה, כוכבים ומזלות עומדים

אספקלריה שלא מאירה מעצמה, אלא  
 על ידי אורות עליונים שמאירים לה כמו  
 עששית שמקבלת אור שמאיר. כתוב  
 (יהושע א) הנה ארון הברית ארון כל הארץ.  
 הנה ארון - זו אספקלריה שאינה  
 מאירה. הברית - אספקלריה המאירה.  
 הנה ארון - זוהי מארת. ארון - תבה  
 להכניס בתוכה תורה שבכתב. הברית  
 - זו השמש שמאירה לה, והיא ברית

בֵּיהַ כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת וּבֵיהַ תְּלִינן לְאַנְהָרָא. רַבִּי יִיסָא  
 סָבָא הָוָה אָמַר הָכִי יְהִי מְאֹרֶת דְּתְלִיָא בְּרַקִּיעַ  
 הַשָּׁמַיִם וְדָא סִיְהָרָא דְּתְלִיָא בֵּיהַ. בֵּינָן דְּכָתִיב וְהָיוּ  
 לְמְאֹרֹת הָא שְׁמַשָּׁא (כּאן חֲסֵר) וְלְמוֹעֲדִים דְּהָא זְמַנְיָא  
 וְחִינן יִרְחִין וְשַׁבְּתִי בְּהוּ תְלִיָאן וְהוּ.

וְכֹלָא בְּעֵבִידְתָּא קְדַמְאָה עֲלָאָה. דְּשָׁמִיָּה קְדִישָׁא  
 אֲתַאֲחִיד בֵּיהַ. וְאִיהוּ הוּא כֹלָא. שְׁבַעָה כְּכִי  
 אֲנוּן לְקַבֵּל שְׁבַעָה רְקִיעִין וּכְלָהוּ מִדְּבָרֵי עֲלָמָא.  
 וְעֲלָמָא עֲלָאָה עֲלִיָּיהוּ. וְתָרִין עֲלָמִין נִינְהוּ עֲלָמָא  
 עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַּתָּאָה. תַּתָּאָה כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא דְכָתִיב,  
 (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מְלַךְ עֲלָאָה.  
 וּמְלַךְ תַּתָּאָה.

בְּתִיב יִי מְלַךְ יִי מְלַךְ יִי יְמִלּוּךְ לְעוֹלָם וָעֶד. יִי

### לשון הקודש

הַקְדוּשׁ נֶאֱחָזוּ בוּ, וְהוּא הוּא הַכֹּל. שְׁבַעָה  
 כּוֹכָבִים הֵם כְּגוֹד שְׁבַעָה רְקִיעִים, וְכֹלָם  
 מְנַהֲיָנִי הָעוֹלָם, וְהָעוֹלָם עֲלִיּוֹן עֲלֵיהֶם.  
 וּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם – עוֹלָם עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם  
 תַּתְּחוֹן. תַּתְּחוֹן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, שְׁכַתוֹב  
 (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מְלַךְ  
 עֲלִיּוֹן וּמְלַךְ תַּתְּחוֹן.

וּשְׁנֵינּוּן כְּתוּב ה' מְלַךְ ה' מְלַךְ ה' יְמִלּוּךְ  
 לְעוֹלָם וָעֶד. ה' מְלַךְ – לְמַעְלָה. ה' מְלַךְ –

בְּבְרִית, שֶׁהוּא וְשֶׁמֶשׁ שְׁאֲמַרְנוּ וְהוּ רְקִיעַ  
 הַשָּׁמַיִם, שְׁרִשׁוּמִים וְחֻקוּקִים בּוֹ כּוֹכָבִים  
 וּמִזְלוֹת וּבּוֹ תְלוּיִים לְהָאִיר. רַבִּי יִיסָא  
 הִזְקֵן הָיָה אֹמֵר כֹּךְ, יְהִי מְאֹרֶת שְׁתְּלוּיִים  
 בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, וְזוֹ הִלְבְּנָה שְׁתְּלוּיָהּ בּוֹ.  
 בֵּינָן שְׁכַתוֹב וְהָיוּ לְמְאֹרֶת – הָרִי הַשָּׁמַשׁ.  
 וְלְמוֹעֲדִים – שְׁהָרִי זְמַנִּים וְחֻגִים תְּדִשִׁים  
 וְשְׁכַתוֹת תְּלוּיִים בְּהֶם וְהוּיִים.  
 וְחֲבַל בְּמַעֲשֵׂה רֵאשׁוֹן עֲלִיּוֹן שְׁשֻׁמוּ

מֶלֶךְ לְעֵילָא. יי מֶלֶךְ בְּאַמְצַעִיתָא. יי יְמִלוּךְ לְתַתָּא.  
 רַבִּי אֲחָא אָמַר יי (נ"א דא חֲכִמָּה עֵילָאָה) מֶלֶךְ דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה  
 דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי. יי מֶלֶךְ דָּא תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. יי  
 יְמִלוּךְ דָּא אַרְוֵן הַבְּרִית (נ"א רַבִּי אֲחָא אָמַר יי מֶלֶךְ דָּא חֲכִמָּה עֲלָאָה. יי  
 מֶלֶךְ דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי. יי יְמִלוּךְ דָּא תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל).

אַתָּא זְמַנָּא אַחְרָא דְּדוּד וְאַהֲדַר לֹון מִתַּתָּא לְעֵילָא.  
 וְאָמַר (תהלים י) יי מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד. יי מֶלֶךְ  
 לְתַתָּא. עוֹלָם בְּאַמְצַעִיתָא. וְעַד לְעֵילָא. דְּתַמֵּן  
 וְיַעֲוֹדָא וְקִיּוּמָא וְאַשְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא. מֶלֶךְ לְעֵילָא  
 יְמִלוּךְ לְתַתָּא.

רַבִּי אֲבָא אָמַר כָּל הַיְי מְאֹרֹת כְּלָהוּ מִתְּחִבְרֵן  
 בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ לְאַנְהָרָא עַל  
 אֲרַעָא. מָאן הוּא רַקִּיעָא דְּנָהִיר עַל אֲרַעָא. הוּי אִימָא  
 דָּא נָהַר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעַדָן דְּכִתִּיב וְנָהַר יוֹצֵא מֵעַדָן

### לשון הקודש

לְמַעְלָה, וְאָמַר (תהלים י) ה' מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד.  
 ה' מֶלֶךְ - לְמַטָּה. עוֹלָם - בְּאַמְצַעִי. וְעַד -  
 לְמַעְלָה. שְׁשָׁם הַתְּנוּעֵדוֹת וְקִיּוּם וּשְׁלָמוֹת  
 הַכֹּל. מֶלֶךְ - לְמַעְלָה. יְמִלוּךְ - לְמַטָּה.  
 רַבִּי אֲבָא אָמַר, כָּל הַמְּאֹרֹת הַלָּלוּ,  
 כָּלֵם מִתְּחִבְרִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהַאֲיר  
 עַל הָאָרֶץ - לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ. מִיְהוּ  
 הַרְקִיעַ שְׁמַאֲיר עַל הָאָרֶץ? הוּי אֹמַר, זֶה

בְּאַמְצַעִי. ה' יְמִלוּךְ - לְמַטָּה. רַבִּי אֲחָא  
 אָמַר, ה' נ"א זֶה חֲכִמָּה הַעֲלִינְהוּ מֶלֶךְ - זֶה  
 עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא. ה' מֶלֶךְ  
 - זֶה תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. ה' יְמִלוּךְ - זֶה אַרְוֵן  
 הַבְּרִית וְנ"א ר' אֲחָא אָמַר, ה' מֶלֶךְ - זֶה חֲכִמָּה  
 הַעֲלִינְהוּ. ה' מֶלֶךְ - זֶה עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא עוֹלָם  
 הַבָּא. ה' יְמִלוּךְ - זֶה תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.  
 כָּא זְמַן אַחַר דְּדוּד וְהַחֲזִיר אוֹתָם מִלְּמַטָּה